

RECENZIJOS

Rimantas Balsys*Klaipėdos universitetas*BALŲ MITOLOGIJOS ENCIKLOPEDIJA
ČEKŲ KALBA, ARBA „KOL VIENI MIEGA,
KITI BUDI...“

2012 m. čekų mokslininkai Marta Eva Betakova (Marta Eva Běťáková) ir Vaclavas Blažekas (Václav Blažek) parengė ir išleido *Baltų mitologijos enciklopediją* čekų kalba¹.

Sveikintinas ir reikšmingas įvykis, nes pastaraisiais metais darbų apie baltų mitologiją kitomis kalbomis ne itin gausiai publikuojama. O juk būtent mitologija yra bet kurios tautos pasaulėžiūros ir pasaulėjautos šerdis; figuratyvinio mąstymo forma, sprendžianti pagrindines ideologines ir filosofines problemas. Sykiu tai bendruomenės (tautos) kultūros išraiška ir pagrindinis šaltinis tai kultūrai pažinti. Kitaip tariant, norėdami iš esmės perprasti bet kurią tautą, jos būdą, vertybių sistemą, šiandieninį jos būvį ar net perspektyvas, turėtume pradėti nuo tos tautos mitologijos.

Iš dalies galima sutikti su enciklopedijos sudarytojais, teigiančiais, kad tai yra pirmoji tokio pobūdžio knyga, kurioje siekiama perteikti (pateikti) etimologines baltiškų mitologemų interpretacijas, remiantis pirminių šaltinių duomenimis. Tenka pripažinti, kad iki šiol rusų, latvių, lietuvių kalbomis išleistose enciklopedijose ar žodynuose², kuriuose gana skirtin-

¹ Marta Eva Běťáková, Václav Blažek. *Encyklopedie baltské mytologie*. Praha: Nakladatelství libri, 2012.

² *Мифы народов мира*, т. 1–2. Главный редактор. С. А. Токарев. Москва: научное издательство «Большая Российская энциклопедия», 1980; *Religijotyros žodynas*. Sudarytojas Romualdas Petraitis. Vilnius: Mintis 1991; *Mitologijas enciklopėdija*, I–II. Rīga: Latvijas enciklopėdija, 1993–1994; *Mitologijos enciklopedija*, т. 1–2. Spec. redaktorius Alvydas Butkus. Iš latvių kalbos vertė I. T. Ermantė, L. Kudirkienė,

gu lygiu, skirtingais aspektais charakterizuojama baltų mitologija, atskirų mitologemų, dievų, deivių, mitinių būtybių, pamėklių ir kt. etimologijai dėmesio trūko. Čia minėtini nebent K. Būgos³, V. Jacevičiaus⁴, V. Mažiulis⁵, V. Toporovo⁶ ir dar vieno kito tyrinėtojo darbai, kuriuose pateikiamos argumentuotos ir iki šiol nepaneigtos atskirų mitologemų ar teonimų etimologijos, tačiau nė vienas iš paminėtųjų darbų negali būti priskiriamas enciklopedijų kategorijai.

Marta Eva Betakova ir Vaclavas Blažekas pasirinko įprastą tokio pobūdžio leidiniams struktūrą – enciklopedija sudaryta iš pratarmės, paaiškinimo, kaip naudotis veikalu (trumpai apžvelgiamos lietuvių ir latvių kalbų fonetinės ypatybės, vertimo iš vienos kalbos į kitą problemos ir kt.), pagal alfabetą sudėlioto paties mitologemų žodyno, priedų (prūsų dievų sąrašas; legenda apie Vilniaus įkūrimą) ir bibliografijos (chronologinis šaltinių ir jų santrumpų bei naudotos literatūros ir dažniausiai cituojamų darbų santrumpų sąrašai).

Didžiausią (apimtimi) ir reikšmingiausią (turiniu) enciklopedijos dalį sudaro pats baltų mitologiją reprezentuojančių terminų (mitologemų, teonimų, eufemizmų, personalijų ir kt.) žodynas. Čia prisimintina, kad išsamus ir nuoseklus žinių pateikimas – būtina bet kurios enciklopedijos ar enciklopedinio žinyno prievolė, priedermė. Tiesa, rengėjai (sudarytojas, redakcijos kolegija) paprastai pasilieka sau teisę atskirti svarbius dalykus nuo nesvarbių ar mažiau svarbių; santykinai svarbius dalykus pateikti išsamiai ne tokių svarbių dalykų atžvilgiu ir pan. Tačiau, pasilikdami sau tokią teisę, rengėjai prisiima ir atsakomybę. Šiaip ar taip, būtų nepakenkę, jei enciklopedijos autoriai būtų išsamiau aptarę pagrindinius šio veikalo reikšminių žodžių paieškos ir atrankos principus. Kol tai nepadaryta, skaitančiajam gali ir turėtų kilti vienas kitas klausimas.

R. Kvašytė, Ž. O. Markevičienė, D. Murmulaitytė, I. N. Sisaitė, G. Šlapelytė, R. Zajančkauskaitė. Vilnius: Vaga, 1997, 1999; Gintaras Beresnevičius. *Trumpas lietuvių ir prūsų religijos žodynas*. Vilnius: Aidai, 2001.

³ Kazimieras Būga. *Rinktiniai raštai*, t. 1–3. Sudarė Zigmas Zinkevičius. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1958–1961.

⁴ Jaskiewicz W. C. *A Study in Lithuanian Mythology: Jan Lasicki's Samogitian Gods. Studi Baltici*, t. I (IX), 1952.

⁵ Vytautas Mažiulis. *Prūsų kalbos etimologinis žodynas*, t. 1–4. Vilnius: Mokslas, 1988–1997.

⁶ Топоров Владимир Николаевич. *Прусский язык: словарь*, т. 1–5. Отв. ред. В. В. Иванов. Москва: Наука, 1975–1990.

Vienas jų – kodėl enciklopedijos vardyne neminimi ir neaptariami Jono Lasickio paminėti dievų vardai (čia paliekama originali teonimų rašyba): *Datanus, Dvargonth, Dugnai, Gondu, Guboi, Klamals, Kremata, Kurvoaiczin Eraiczin, Lavvkapatimo, Pefseias, Pizio, Priparfci, Salaus, Sidzium, Simonaitem, Siriczius, Srutis, Szlotrazis, Tiklis, Tratitas Kirbixtu, Tvoverticos, Waizganthos, Warpulis, Vblanicza, Ventis Rekicziouum, Vetustis*?⁷ Juolab kad daugelio čia išvardytų teonimų (eufemizmų) etimologijos pateiktos jau anksčiau minėtame V. Jacevičiaus darbe, o pastarojo veikalu naudojosi J. Jurginis⁸ bei kiti tyrinėtojai. Daugelio šių J. Lasickio užrašytų dievų vardus Jurgis Pabrėža suteikė (ir taip išsaugojo ateities kartoms) augalams, XIX a. pirmojoje pusėje kurdamas sisteminį augalų žinyną⁹. Beje, ir patys enciklopedijos autoriai, cituodami J. Lasickio veikalo tekstą originalo kalba, ne vieną iš šių teonimų išvardija¹⁰. Žinoma, galima teigti, kad vienas kitas iš čia paminėtųjų teonimais virto ir į dievų sąrašus pateko per nesusipratimą ar sąmoningą J. Lasickio pagalbininkų, XVI a. rinkusių medžiagą Žemaitijoje, suklaidinimą, tačiau tai nekeičia dalyko esmės. Visi galimi nesusipratimai, klaidos ir panašūs dalykai yra jau tyrimo objektas, o enciklopedijoje – teonimo (eufemizmo) aprašo turinio, kuriame ir nurodomi įvairūs prieštaravimai, galimi falsifikavimo ir kitokie atvejai. Beje, dar minėtinos bent trys pastaraisiais metais pasirodžiusios publikacijos (apie dvi iš jų enciklopedijos autoriai, rengdami savo darbą, dar negalėjo žinoti), kuriose iš esmės išspręstas tiek viso J. Lasickio veikalo, tiek ir jame aprašytų atskirų dievybių verifikacijos klausimas¹¹.

Neaišku, dėl kokių priežasčių į enciklopediją nepateko ir kito XVI a. autoriaus Motiejaus Strijkovskio pirmą kartą paminėti dievavardžiai: *Goni-*

⁷ Johan Lasicii Poloni (Jonas Lasickis). *De Diis Samagitarum... (Apie žemaičių dievus...)*. Vilnius: Vaga, 1969, 40–44. Dar žr. *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, t. 2. Parengė Norbertas Vėlius. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 2001, 571–603.

⁸ Žr. Juozas Jurginis. Tyrinėjimų apžvalga. *Jonas Lasickis. Apie žemaičių, kitų sarmatų bei netikrų krikščionių dievus*. Paruošė Juozas Jurginis. Vilnius: Vaga, 1969, 59–87.

⁹ *Botanika arba Taislius auguminis. Parašyta kun. Ambražiejaus Pabriežos*. Shenandoah, Pa.: A. M. Milukas, 1900.

¹⁰ Žr. aptariamojo veikalo p. 42–43.

¹¹ Žr. Nikolai Mikhailov. Vieno šaltinio lingvistinės-mitologinės reabilitacijos klausimu. Jono Lasickio *De Diis Samagitarum*. *Naujasis Židinys-Aidai*, 1997, nr. 11–12, 449–454; Vytautas Ališauskas. *Jono Lasickio pasakojimas apie žemaičių dievus: tekstas ir kontekstai*. Vilnius: Aidai, 2012; Vytautas Ališauskas. Dievai po Lietuvos dangumi, 1619 metai. *Naujasis Židinys-Aidai*, 2012, nr. 2, 95–102.

glis, *Gulbi Dievos, Prokorimos, Swieczpunscynis, Seimi devos, Zemiennik*¹². Visi paminėtieji teonimai (eufemizmai) yra sulaukę baltų mitologijos tyrinėtojų dėmesio, aptartos jų funkcijos, tikėtinos etimologijos, sąsajos su kitais dievais ir krikščioniškaisiais šventaisiais, kurie įvedus krikščionybę Lietuvoje (1387 m.) ir Žemaitijoje (1413 m.) pamažu perėmė kai kurių senųjų baltų dievų priedermes¹³.

Tenka apgailestauti, kad, be jau išvardytųjų, į enciklopediją liko neįdėta, neaptarta ir daugiau dievų bei mitinių būtybių vardų. Prie tokių priskirtini *Kiškių dievas*, kuris pirmą kartą paminėtas dar XIII a. viduryje¹⁴; Martyno Mažvydo 1557 m. aprašytas *Lauksargis (laukafargus)*¹⁵ (nors enciklopedijos 219 p. cituojamas M. Mažvydo prakalbos tekstas, kuriame šis teonimas minimas); iš M. Kromerio ir kitų XVI a. autorių darbų žinomas *Ladum, Ladonem, Ledy, Ladony*¹⁶; *Dideivaitė (Diedewayte)* – pirmą kartą minima 1571 m. lapkričio 26 d. Labguvos amtmono rašte¹⁷; 1601 m. Vilniaus kolegijos jėzuitų metinėje ataskaitoje aprašyti dievai *Pagirneij*, arba *Dugnai*¹⁸; *Dirvolira (Dirvuolira)* – pirmą ir vienintelį kartą paminėta 1605 m. Vilniaus kolegijos jėzuitų metinėje ataskaitoje¹⁹; XVII a. pabaigoje Mato Pretorijaus pirmą kartą paminėti naminių gyvulių dauginimosi deivė *Gota (Gothio, Gotha)*²⁰ ir nesantaikos dievas *Zallus*²¹; Jokūbo Brodovskio – *Bibcziu Bobelis, Sambarys* ir *Czuze / Guze*²².

¹² Žr. *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, t. 2. Parengė Norbertas Vėlius. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 2001, 499–570.

¹³ Plačiau žr. Rimantas Balsys. *Lietuvių ir prūsų dievai, deivės, dvasios: nuo apeigos iki prietaro (antrasis pataisytas ir papildytas leidimas)*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2010, 48–50, 110–117, 173–176, 201–205, 424–426.

¹⁴ *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, t. 1. Parengė Norbertas Vėlius. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996, 260–261.

¹⁵ *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, t. 2. Parengė Norbertas Vėlius. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 2001, 186. Beje, M. Mažvydo Lauksargis tapatintinas su J. Lasickio minimu Laukpačiu (*Lawkpatimo*).

¹⁶ Ten pat, 414–419.

¹⁷ Ten pat, 226–228.

¹⁸ Ten pat, 621.

¹⁹ Ten pat, 624.

²⁰ *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, t. 3. Parengė Norbertas Vėlius. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 2003, 143, 148.

²¹ Ten pat, 148.

²² *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, t. 4. Parengė Norbertas Vėlius. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 2005, 19.

Tiesa, dėl kai kurių anksčiau išvardytųjų dievų autentiškumo (*Kiškių dievas, Dirvuolira, Sambarys*), funkcijų (*Pagirneij, Dugnai*) ar net priskyrimo baltams (*Ladum, Ladonem, Ledy, Ladony*) vis dar diskutuojama ir, matyt, bus diskutuojama ateityje, jei tik rasis naujų šaltinių ir argumentų, tačiau tai nelaikytina svaria ir pakankama priežastimi, dėl kurios suminėtieji dievavardžiai neturėtų būti įtraukti į baltų mitologijos enciklopedijos registrą.

Galima (ir reikėtų) svarstyti, ar prasminga į tokio pobūžio leidinį dėti iš XIX a. įvairių tautosakos žanrų (dažniausiai – sakmių) mus pasiekusių mitinių būtybių vardus; kalendorinių, darbo švenčių personažų (pamėklių) pavadinimus, taip pat mitologų romantikų (Teodoro Narbuto, Adomo Lauryno Jucevičiaus, Simono Daukanto ir kt.) dėka baltų mitologijoje atsiradusių dievų ir mitinių būtybių vardus. Tokiems priskirtini įvairūs javų dvasių (pamėklių) vardai (*nuogalis, dirikas, dirvonakis, žaliaakis, ruginis, žvaginis* ir kt.)²³, mirties deivės Giltinės sinonimai, personifikuotų ligų vardai (*Kaulinyčia, Pavietrė, Kapinių žmogus, Kolera, Maro mergos* ir kt.)²⁴; vandens telkinių šeimininkai, žuvų piemenys, žuvų karaliai (*Ponas Drukelis, Rundonelis Akmenialis, Ploštarankis, Šventas Viešbonas, alkis, traukutis* ir kt.)²⁵, įvairios undinių rūšys (*čeltyčios, narės, rusalkos, sirenos, gudelkos*)²⁶; kalendorinės tautosakos ir kalendorinių bei darbo švenčių mitiniai personažai (*Juodas Kudlotas, Morė, Gavėnas, plonis, kuršis*); Teodoro Narbuto aprašyti *Praamžius, Praurimė*; Adomo Lauryno Jucevičiaus – *Dziuosvytis*; Simono Daukanto – *Gražulė* ir t. t.

Klausimo, ar tikslinga čia išvardytuosius vardus įtraukti į žodyną, galima būtų buvę ir nekelti, jei ne viena, sakyčiau, labai reikšminga detalė.

²³ Žr. Rimantas Balsys. *Lietuvių ir prūsų dievai, deivės, dvasios: nuo apeigos iki prietaro (antrasis pataisytas ir papildytas leidimas)*. Klaipėda: KU leidykla, 2010, 157, 242–243.

²⁴ Bronislava Kerbelytė. *Lietuvių pasakojamosios tautosakos katalogas*, t. 3. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2002, 74–116.

²⁵ Žr. Jonas Balys. *Raštai*, t. 2. Parengė Rita Repšienė. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2000, 15; Jurgis Lebedys. *Lietuvių kalba XVII–XVIII a. viešajame gyvenime*. Vilnius: Mokslas, 1976, 213; *Lietuvių kalbos žodynas*, t. 1. Vilnius: Mintis, 1968, 104.

²⁶ Liudvikas Adomas Jucevičius. *Raštai*. Redakcinė komisija: L. Lebedys ... [et al.], vertė D. Urbas, įvadas M. Lukšienės, komentarai M. Lukšienės ir Z. Slaviūno. Vilnius: Valst. grožinės lit. l-kla, 1959, 79–85; *Laumių dovanos. Lietuvių mitologinės sakmės*. Paruošė Norbertas Vėlius. Vilnius: Vaga, 1979, 29–30; Bronislava Kerbelytė. *Lietuvių pasakojamosios tautosakos katalogas*, t. 3. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2002, 180–182.

Dalis to paties T. Narbuto, A. L. Jucevičiaus, taip pat tautosakinių personažų vardų (ypač iš latvių mitinės tautosakos) žodyne vis dėlto yra (T. Narbuto – *Medžiojma, Milda, Kaunis*; A. L. Jucevičiaus – *Jūratė, Kastytis, Audėtoja, Suverptoja*; latvių tautoskos mitinės būtybės – *Gaujas māte, Miega māte; Miežu māte, Naudas māte* (pastarųjų autentiškumu, beje, abejojo dar XX a. pradžioje rašęs Pēteris Šmitas²⁷) ir t. t.

Panašiai, matyt, būtų galima pasakyti ir apie dar vieną enciklopedijos mitinių figūrų – įvairių burtininkų, būrėjų, žiniuonių, užkalbėtojų – sluoksnį. Didžioji dalis enciklopedijoje aprašytų burtininkų (*medžioriai, seitonys, vandelučiai, lekutonys, neručiai, vėjonys, žvėronys*) žinomi iš Mato Pretorijaus darbų. Tačiau M. Pretorijus jų mums išsaugojo kur kas daugiau, nei randame enciklopedijoje. Liko nepaminėti *paukštučiai, udburtuliai, vidurionys* ir kitos burtininkų rūšys.

Taip pat atsitiko ir su senaisiais baltų kulto tarnais. Enciklopedijoje paminėti *Kravis, vaidelotai, Maldinatajs* (*lotyšsky, duch, ktery mate*), tačiau neliko dar iš XIII a. šaltinio – Kristurgo sutarties žinomų *Tulissones, Ligachones*; iš „Sūduvių knygelės“ – *viršaičio* (*Wourschkaity*); iš M. Pretorijaus veikalų – *maldininko* (*Maldikkas, Maldininker*).

Enciklopedijoje pasitaiko vienas kitas Velnio ar Perkūno eufemizmas. Kaip atskiri mitiniai vardai minimi *Jupis, Bauba, Baubutis, Būkas; Dundulis, Dundutis, Dudutis, Dūdų senis*. Tačiau suminėti tikrai ne visi Velnio ir Perkūno eufemizmai. Pravartu prisiminti, kad lietuvių tautosakoje ir šnekamojoje kalboje aptinkamų Velnio vardų registrą yra sudaręs Norbertas Vėlius²⁸. Tačiau vargu ar visą šį sąrašą reikėtų perkelti į enciklopediją. Pakaktų, ko gero, nuorodos į minėtą N. Vėliaus veikalą; pastabos, jog Velnio vardų folklore, šnekamojoje kalboje yra gausybė, ir vieno kito ar keliolikos pavyzdžių. Tas pats pasakytina ir apie Perkūno folklorinius vardus. Juos galime rasti Jono Balio, Nijolės Laurinkienės darbuose²⁹. Tad ir šiuo atveju pakaktų panašaus paaiškinimo ir jį pagrindžiančios nuorodos.

²⁷ Pēteris Šmitas. *Latvių mitologija*. Iš latvių kalbos vertė Dainius Razauskas. Vilnius: Aidai, 2004, 129–131.

²⁸ Norbertas Vėlius. *Chtoniškasis lietuvių mitologijos pasaulis. Folklorinio velnio analizė*. Vilnius: Vaga, 1987, 33–38.

²⁹ Jonas Balys. *Raštai*, t. 1. Parengė Rita Repšienė. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1998; Nijolė Laurinkienė. *Senovės lietuvių dievas Perkūnas: kalboje, tautosakoje, istoriniuose šaltiniuose*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996.

Enciklopedijoje yra tokių mitologemų, kurių buvimas suponuoja klausimą, kodėl neištrauktos kitos tokio pat lygmens mitologemos:

- a) 110 p. minimas *liskovy keř* „lazdynas“, tačiau enciklopedijoje nerasime *Perkūno* medžio – *qžuolo*, *Laimos* medžio – *liepos*, *Puškaičio* krūmo – *šėivamedžio* ir t. t.;
- b) 120 p. minimas *medvėd* (liet. *lokys*, lot. *lakis*, prus. *clokis*), o p. 207 *olk* (liet. *vilkas*), tačiau nieko nekalbama apie *žirgą*, *ožį*, *elnią*, *jautį*.
- c) p. 130 pristatomas *Narbutt*, *Teodor*, o p. 161 – *Pumpurs*, *Andrejs*, tačiau ne mažiau tokioje enciklopedijoje verti minėti ir *Matas Pretorijus*, *Jonas Lasickis*, *Motiejus Strijkovskis*, *Gothards Frīdrihs Stenders*, *Jekabas Lange*, *Pēteris Šmits*, *Simonas Stanevičius*, *Adomas Laurynas Juzevičius*, *Simonas Daukantas*; *Johann Vilhelm Mannhardt* ir daugybė kitų.

Ir dar viena kita smulkesnė pastabėlė:

- a) aptariant dievo *Tavvals* funkcijas derėtų tikslinti, regis, klaidingą, iš vieno mokslinio veikalų į kitą keliaujantį vertimą³⁰;
- b) neaišku, kodėl iš J. Lasickio paminėto teonimo *Vielona* enciklopedijos autorių padaryta *Veliuona*. Iš tikrųjų *Veliuona* – miestelis Jurbarko rajone, o *Veliona* (plg. *velionis*) – mirties deivė³¹;
- c) aptariant mitologemų *Mėnuo* (p. 124) ir *nebeska svatba* (p. 133–141) reikšmę, remiamasi ir L. Rėzos rinkinyje publikuota daina „Mėnuo Saulužę vedė“, nors jau senokai įrodyta, kad šis tekstas yra latviškos dainos perdirbinys;
- d) pasigendama dėmesio pagrindinėms baltų šventvietėms (*Romow*, *Rickoyto*, *Perkūno* šventykla), žinomoms iš XIV–XVI a. rašytinių šaltinių;
- e) kai kurie straipsniai savo apimtimi ir iširtumo lygiu aiškiai išsiskiria iš kitų ir prilygintini mokslinės monografijos skyriams (pvz., *Dėivas – p. 57–64; *nebeska svatba* – p. 133–141; *Perkūnas* – p. 148–156).

Visos išsakytos pastabos ir pastabėlės nelaikytinos priekaištu ir tik iš dalies skirtos „Baltų mitologijos enciklopedijos“ čekų kalba autoriams.

³⁰ Žr. Rimantas Balsys. *Lietuvių ir prūsų dievai, deivės, doasios: nuo apeigos iki prietaro (antrasis pataisytas ir papildytas leidimas)*. Klaipėda: KU leidykla, 2010, 171–172.

³¹ Žr. Kazimieras Būga. *Rinktiniai raštai*, t. 1. Sudarė Zigmas Zinkevičius. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1958, 516–517.

Šios pastabos pirmiausia adresuojamos Lietuvos ir Latvijos mitologams. Manau, kad kolegų iš Čekijos darbas bus geras postūmis (gal net spyris) lietuviams ir latviams, primiršusiems, kad jau seniai yra metas sudaryti ir išleisti solidžią, naujausiais tyrinėjimais paremtą *Baltų mitologijos enciklopediją*. Tai yra tai, apie ką svajojo ir Jonas Balys³², ir Algirdas Julijus Greimas³³, apie ką prieš gerą dešimtmetį buvo prisiminta³⁴ ir, regis, vėl kuriam laikui užmiršta. Gera pradžia šioje srityje laikytini Rolando Kregždžio, užsimojusio atlikti šį titanišką darbą, pastaraisiais metais publikuoti straipsniai ir 2012 m. išėjęs *Baltų mitologijų etimologinio žodyno* pirmasis tomas³⁵. Juk pasakyta: „Kol vieni miega, kiti turi budėti.“

³² Žr. Jonas Balys. *Raštai*, t. 2. Parengė Rita Repšienė. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2000.

³³ Žr. Algirdas Julijus Greimas. *Lietuvių mitologijos studijos*. Sudarė Kęstutis Nastopka. Vilnius: Baltos lankos, 2005, 729, 750.

³⁴ Žr. Daiva Vaitkevičienė. Tautosaka ir mitologija: žodyno projektas. *Tautosakos darbai*, XII (XIX). Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2000, 48–51.

³⁵ Rolandas Kregždys. *Baltų mitologijų etimologinis žodynas*, t. 1. *Kristburgo sutartis*. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2012; Rolandas Kregždys. Teonimų, minimų „Sūduvių knygelėje“, etimologinė analizė – dievybių funkcijos, hierarchija: *Puschayts, Puschkayts. Res humanitariae III*, 2008, 49–74; Rolandas Kregždys. Teonimų, minimų „Sūduvių knygelėje“, etimologinė analizė – dievybių funkcijos, hierarchija: *Bardoayts, Gardoayts, Perdoayts. Res humanitariae IV*, 2008, 79–106;

Rolandas Kregždys. M. Strykowski veikalo *Kronika Polska, Litewska, Żmódzka i uszysztkiej Rusi* teonimai: *Chaurirari. Acta Linguistica Lithuanica*. 2010, 62–63, 50–81; Rolandas Kregždys. Prūsų dievybė *Curche. Kultūrologija 18. Istorinės vietos, atmintys, tapatumai*. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2010, 90–106.